

Various in their origin, form, and purpose the sources have been systematized according to the classification scheme universally acknowledged by historians . The research has made it possible to point out the reasons and prerequisites of the November Zryv, its development and change into a popular national-democratic revolution that eventually led to a proclamation of WUPR.

М.А.Генук

АВТОНОМІСТСЬКЕ РОЗВ'ЯЗАННЯ СПРАВИ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ У ПОЛІТИЦІ ПОЛЬСЬКИХ СОЦІАЛІСТІВ (1919-1922)

Падіння ЗУНР та військова окупація західноукраїнських земель, санкціонована державами Антанти, спричинили юридично невизначений статус східних кордонів Польщі. Це сприяло висуненню на міжнародну арену справи Східної Галичини, де польсько-українські протиріччя досягли найбільшої гостроти.

У методах забезпечення правового статусу східних кордонів та в концепціях вирішення проблеми української меншини в польській партійно-політичній системі спостерігалось гостре протистояння, основним змістом якого була дискусія про національний чи багатонаціональний характер Польської держави і відповідно унітарний чи федеративний устрій Другої Речі Посполитої. У цій дискусії партії ліводемократичного табору - Польська партія соціалістична /ППС/ та Польська народна партія "Визволення" /ПНП-В/ - пропагували концепцію державної асиміляції, спрямовану на забезпечення українській меншині повного рівноправ'я та свободи національного, економічного й культурного розвитку з метою прив'язання її до платформи польської державності. Ця програма передбачала отримання санкції Антанти на володіння Східною Галичиною за допомогою добровільної згоди українського населення, тобто основне завдання, на думку соціаліста Ф.Перля, полягало в з'єднанні західноукраїнських земель з Польською державою "не шляхом примусу, але шляхом добровільного співробітництва" [24, S.2]. Запорукою успіху такого курсу національної

політики вважалися федеративний устрій держави та територіальна автономія для регіонів з українською більшістю.

Вимога запровадження "далеко йдучої національної автономії для меншин, населяючих компактні території" містилася в ухваленій 26 квітня 1919 р. в Кракові на об'єднавчому конгресі програмі ППС [2а, S.9; 17, S.2]. Аналогічно доповнена програма ПНП-В, прийнята на з'їзді 4-6 березня 1921 р., вимагала надання українському населенню територіальної автономії [4, S.49, 18, S.111-115]. Розв'язання української проблеми у формі національної чи національно-культурної автономії пропонували також помірковані партії правоцентристського табору - Партія національної правди /ПНП/ [3, S.1; 32, S.16] та Національна робітничка партія /НРП/ [19, S.2], однак тільки ліводемократичний табір виступав послідовним прихильником автономістського вирішення справи Східної Галичини.

У запропонованім ППС у 1919 р. проєкті Тимчасового конституційного закону регламентувалося, що регіони з мішаним чи польським населенням становитимуть окремі адміністративні одиниці [20, S.3]. У період прийняття польської конституції депутати ППС та ПНП-В вимагали внесення до неї положення про територіальну автономію. "Ця автономія буде для них гарантією і запевненням, що Польща не є їхнім (національних меншин. - М.Г.) ворогом і коли прийде час їхньої незалежності, то Польща зуміє мирно і полюбовно уладнати з ними справу кордонів", - заявляв соціаліст М.Недзялковський у сеймі [22, S.2; 34, S.89; 40, S.41].

Проаналізувавши можливі шляхи розв'язання східно-галицької проблеми, Т.Голувко дійшов висновку, що компромісом, прийнятним для української й польської сторін, була б "широка політична автономія Східної Галичини". Він у загальних рисах запропонував проєкт цієї автономії. "Східна Галичина має отримати власний сейм і власний уряд. Закордонне представництво, фінанси, мито, торгівельні контракти, військо та деякі інші справи повинні бути спільні і належати до компетенції варшавського уряду, де засідатиме міністр-українець для справ Східної Галичини". У варшавському сеймі передбачалося представництво депутатів

зі Східної Галичини та впроваджувалися заходи по гарантуванню прав польської меншини. Т.Голувко застерігав, що без толерантного роз'язання справи Східної Галичини українська проблема перетвориться у "вічно криваву рану, ослаблючу наш державний організм" [7, S.1].

Політика в українському питанні була однією з основних тем обговорень на XVIII конгресі ППС, що відбувся 23 липня 1921 р. в Лодзі, М. Недзялковський закликав з'їзд підтримати незалежність України та розпочати боротьбу за надання українському населенню в Польщі автономії [13, S.2; 14, S.1]. У запропонованій ним резолюції конгрес ППС, засудивши політику національного й релігійного утиску на "східних кресах", заявив, що "бачить остаточне розв'язання національного питання на окраїнах Польщі в утворенні незалежних держав — Білорусії й України — та в територіальному розмежуванні цих держав з Річчю Посполитою, Польщею й Росією на основі права зацікавленого населення власної долі". Солідаризувавшись з позицією Союзу польських соціалістичних послів /СПСП/ у справі відстоювання принципу територіальної автономії в тексті конституції, з'їзд закликав парламентське представництво і Головну Раду /ГР/ до активізації діяльності з метою практичного втілення цього принципу. "Конгрес вважає здобуття далеко йдучої автономії для населяючих компактні території національних меншин у Польщі одним з найнеобхідніших завдань соціалістичної боротьби", - відзначалося у резолюції М.Недзялковського. Як доповнення до згаданої резолюції було ухвалено пропозицію Р.Бубера про необхідність "для успішної боротьби з сильною і зорганізованою політичною і суспільною реакцією в Польщі" порозуміння й співробітництва соціалістичних партій та скликання конференції з участю соціалістів національних меншин [26, S.23; 15, S.2; 28, S.7].

З українських соціалістів діячам ППС вдалося порозумітися з М.Ганкевичем, який брав участь у роботі XVIII конгресу та в своїх публікаціях і виступах висловлював підтримку курсові національної політики польської ліводемократичної опозиції [6, S.1-2; 2e, S.8,13].

Після конгресу справу національно-територіальної автономії для Східної Галичини було розглянуто 10-11 вересня 1921 р. на засіданні ГР ППС і спрямовано до Центрального виконавчого комітету /ЦВК/ та СПСП. Для обговорення основних положень відповідного закону в партії було створено спеціальну комісію під керівництвом Г.Діаманда. На основі проведених комісією дискусій М.Недзялковський у жовтні 1921 р. запропонував нарис проекту закону про територіальну автономію Східної Галичини.

Згідно з представленим проектом, територію автономії складали два новоутворених воєводства: Галицьке, до якого входили всі повіти Станіславського воєводства, східної частини Дрогобицького повіту й Ходорівського судового повіту, та Подільське, яке охоплювало всі повіти Тернопільського воєводства й східну частину Львівського воєводства по лінії західних меж повітів Рава-Руська, Городок-Ягаллонський, Рудки, Дрогобич /без Бориславського округу/ і Турка. Повіти Львівського воєводства з українським населенням — Яворів, Перемишль, Мостиська, Самбір, Старий Самбір, Ліско, Сянік, Ярослав, Березів, Доброміль і Бориславський округ — вилучалися з меж автономії. Таким чином, територія автономії мала складати 42533 км² з населенням 407400 чоловік.

У Східній Галичині створювався законодавчий орган — краєвий сейм, що обирався на 3 роки загальним голосуванням та у функції якого входили формування і контроль над автономною адміністрацією — краєвою радою. Вводилася посада державного підсекретаря для справ Східної Галичини, що представляв центральний варшавський уряд і діяв від його імені. Східногалицька автономія отримувала власний бюджет і казну, яку поповнювали податки і доходи з визначених джерел. Передбачалося паралельне вживання як урядових польської й української мов. Ухвалені краєвим сеймом закони та дії автономних органів влади повинні були відповідати конституції Польщі і загальнодержавним законам. Гарантувалися також права польської меншини у всіх галузях громадського життя.

М.Недзялковський передбачав можливі недоліки чи упущення в проекті і зазначав, що їх би вдалося уникнути,

коли б існувала незалежна Україна, в порозумінні з якою була б вирішена ця проблема. Тому національно-територіальну автономію надавалося Східній Галичині на перехідний період, до утворення незалежної Української держави. "Тоді прийдемо з новою програмою, що відповідає соціалістичному ідеалові. Сьогодні йдеться про вилікування відкритої рани на живому тілі Речі Посполитої, про створення умов, які б уможливили життя й розвиток як нам самим, так і нашим співгромадянам — східногалицьким українцям" [2г, S.7,9; 11, S.1; 35, S.86].

Під час обговорення проекту автономії серед польських соціалістів виявилися розбіжності у поглядах, насамперед, за регіональною ознакою: східногалицька окружна організація ППС, ідеологія якої формувалася в умовах постійного польсько-українського протистояння і яка, на відміну від соціалістів з етнічної Польщі, не могла "розривати безперешкодно ідеал інтернаціоналізму", до проекту надання територіальної автономії поставилася з обережністю, погоджуючись на незначні поступки українській більшості і визнаючи, що "в управлінні цього краю руське населення повинно мати серйозний голос"[5, S.3; 30, S.1].

Протиріччя загострилися на засіданні ГР ППС 31 жовтня 1921 р., коли представник східногалицької організації Г.Левенгерц висунув пропозицію воєводського самоуправління замість територіальної автономії. Однак у дискусії більшість членів ГР підтримала проект М.Недзялковського. Зокрема, одностайно ухвалено резолюцію, яка в основних положеннях більш розгорнуто повторювала резолюцію XVIII конгресу, вважаючи остаточним розв'язанням українського питання утворення незалежної Української держави. Радянську Україну кваліфіковано "позбавленим власної ініціативи знаряддям у руках Москви" та відкинуто ідею створення західноукраїнської республіки, яка "негаймо б перетворилася у колонію західноєвропейського імперіалізму, незабаром знищена і використана, втратила б ілюзорну незалежність на користь Росії" Тому єдиним розв'язанням української проблеми в межах Польської держави вважалася "впровадження устрою територіальної автономії для всіх земель, населених у більшості українським населенням, тобто

як у Східній Галичині, так і у Волинському і південних повітах Поліського воєводства". У зв'язку з відмінністю національних, політичних, юридичних і економічних умов, у Східній Галичині й на Волині рекомендувалося розв'язання проблеми у формі двох законів окремо для кожного з регіонів. На майбутнє передбачалася можливість об'єднання "обох країв в одну цілість, керовану автономно". Більшістю голосів було ухвалено резолюцію Г.Лібермана, яка закликала визначення кордонів та основних умов автономії здійснити шляхом двостороннього порозуміння, і з цією метою ЦВК доручалося налагодити контакти з українськими соціалістами [26, S.1]. Однак Українська соціал-демократична партія /УСДП/, як і більшість українського суспільства, на цій стадії відкинула запропонований ППС проект територіальної автономії, покладаючи надії на вирішення Антантою справи Східної Галичини, згідно з домаганнями екзильного уряду ЗУНР [1а, S.2; 36, S.134]. Серед прихильників автономії всередині ППС теж не існувало єдності щодо меж і прерогатив планового новоутворення. Наприклад, Т.Голувко виступав за надання Волині територіальної автономії окремо від Східної Галичини, погоджуючись на об'єднання Волині й Полісся [41, S.43-44].

Після засідання ГР прихильники територіальної автономії розгорнули діяльність з метою переконання своїх опонентів. Наводилося, як приклад, надання Великобританією статусу домініону Ірландії та вказувалося на неможливість ефективного управління непольськими провінціями з Варшави за умов відсутності кваліфікованого адміністративного апарату. Заперечуючи твердження націоналістів, що автономія вестиме до наростання сепаратизму, соціалісти пояснювали, що "сила держави, її єдність і міць не в централізмі пануючої нації й не в гнобленні підвладних народів. <.. > Відмова у наданні автономії у рамках спільної державності іншонаціональній більшості не є забезпеченням кордонів держави, але навпаки, є створенням біля кордонів небезпечних вогнищ бунту і сепаратизму". І ППС відкидала пропозиції культурно-національної автономії: "Така автономія, відірвана від політичних, економічних і загально-адміністративних справ, висіла б у повітрі, зустрілася б у

практичним здійсненні з непереборними труднощами і нікого б не задовольнила" [2д, S.3; 2є, S.1; 8, S.1; 10, S.1; 33, S.1-2].

Автономістський курс ППС призвів до загострення протиріч всередині партії. На засіданні ГР 21-22 січня 1922 р. після промови М.Недзялковського, який вніс деякі зміни в межі автономної території, включивши до неї під впливом критичних зауважень краківських консерваторів і М.Ганкевича [29, S.1-2; 37, S.82] нафтовий басейн, зі співповіддю виступив керівник східногалицької окружної організації А.Гауснер, який висунув пропозицію культурно-національної автономії, але за його резолюцію проголосувало тільки два члени ГР. Було відкинуто також пропозицію Г.Лібермана, яка закликала СПСП домогтися опрацювання і представлення урядом на розгляд сейму Закону про автономію Східної Галичини. На противагу цьому було прийнято резолюції М.Недзялковського й Ф.Перля, які ставили акцент на розробці і внесенні до сейму законів про територіальну автономію Східної Галичини й Волині саме СПСП. Зазнавши поразки, східногалицькі соціалісти — А.Гауснер, Я.Шаласни й А.Курилович — заявили про свій вихід з ГР, яка їхньої відставки не прийняла [2в, S.40,47; 2г, S.7; 39, S.115].

Львівська група ППС, на противагу концепції територіальної автономії, пропонувала національну автономію, рамки якої "мусять охопити цілість проблеми в межах Польської держави, а не її довільно обрані частини, і не можуть вони наперед розв'язувати суперечку щодо кордону". Територіальну автономію відкидалося як таку, що "відає одну національність під зверхність іншої, що замість зменшення тертя тільки посилить його гостроту" [31, S.1].

Розбіжності всередині ППС на тлі автономістських проектів були настільки серйозними, що загрожували розколом партії. Преса повідомляла, що компромісним варіантом розглядалася можливість доручення краківським соціалістам, які спочатку підтримували ГР, а пізніше наблизилися до позицій східногалицької організації, опрацювання нового проекту автономії, який би задовольняв обох опонентів [21, S.1].

Кульмінаційної точки внутріпартійні розбіжності досягли на спеціально скликаній для нормалізації відносин в ППС окружній конференції у Львові 25-26 лютого 1922 р. Вперше виявлені протоколи її засідань свідчать, що в процесі нарад сформувався три підходи в справі автономії Східної Галичини. Члени ЦВК і представник СПСП /І.Дашинський, Б.Земенцький і Г.Діаманд/, Р.Бубер та делегація Бориславської організації /Я.Марковська, Кобак та інші/ повністю підтримали проект територіальної автономії. У дискусії їм протистояли переважно львівські соціалісти та представники невеликих промислових центрів /А.Гауснер, А.Курилович, Г.Левенгерц, Обірек, Щирек та ін./, які доводили, що територіальна автономія може призвести до поновлення польсько-українського збройного конфлікту та віддасть маси польського робітництва під вплив українського селянства. Ними критикувалися прерогативи автономних органів влади і пропонувалася національна, культурно-національна автономія чи воєводське самоуправління, які б вирішували українську проблему в межах всієї держави.

Найбільшу кількість прихильників отримала позиція, за якою визнавалася необхідність надання автономії, визначення кордонів і компетенцій якої вважалося передчасним кроком, та рекомендувалося внесення відповідного проекту закону здійснити пізніше і за погодженням з українською стороною. Виразниками цього напрямку виступали Є.Морачевський, Г.Діаманд та перемишльська делегація на чолі з Г.Ліbermanом. 45 голосами проти 15 було прийнято запропоновану в такому дусі резолюцію Є.Морачевського, яка рекомендувала розглянути це питання на партійному конгресі [16, S.12-14, 21-22; 9, S.1-3; 12, S.3].

Порозуміння між східногалицькою організацією та рештою ППС у питанні автономії Східної Галичини вдалося досягти на засіданні ГР 14-15 травня 1922 р., коли сторони домовилися запропонувати урядові принцип проекту і добиватися його конкретного опрацювання. Більшість членів ГР погодилася із внесеною резолюцією Є.Морачевського, яка, зокрема, декларувала, що "основою цього проекту повинно бути утворення автономної території з власним

сеймом і відповідальним перед ним крайовим урядом та із забезпеченням свободи розвитку для народів, що населяють цю територію" [27, S.1; 38, S.567-568]. Виконуючи рішення ГР, 29 травня 1922 р. І.Дашинський від імені СПСП здійснив у сеймі термінове внесення законопроекту з викладом принципів автономного устрою Східної Галичини. Однак рішуча протидія націоналістичних фракцій, до яких приєдналися "Пяст" та НРП, унеможливила ухвалення пропозиції соціалістів, за яку спільно з ППС голосували тільки ПНП-В та Польська народна партія "Лівіця".

Однак міжнародна кон'юнктура змушувала правонаціоналістичний табір йти на окремі поступки, і справа Східної Галичини знову повернулася на порядок денний політичного життя Польщі після прийняття сеймом 26 липня 1922 р. пропозиції консерватора А.Гальбана /ПНП/ з вимогою до уряду опрацювати і запропонувати проект закону про воеводське самоуправління для регіонів з мішаним населенням. До утворення урядом "комісії експертів" від соціалістів увійшли два представники східногалицької організації — А.Гауснер і Г.Левенгерц.

Опрацьований "комісією експертів" законопроект викликав суттєві заперечення у діячів ППС. Вказувалося на його численні вади, зокрема поділ Східної Галичини на три окремі адміністративні одиниці, що могло відштовхнути українських політиків від діалогу з польською стороною, не задовольняючи й польських націоналістів. Критикувалися ті його положення, які зрівнювали у сеймиках голоси національної більшості й меншини, що унеможливлювало прийняття важливих рішень. Загалом, проект було оцінено як "невдалу спробу, в якій викривлено як принципи автономії, так і самоуправління, а практично не створено нічого, що б відповідало меті" [23, S.1].

Представники ППС і ПНП-В М.Недзялковський і Л.Хомінський під час розгляду законопроекту в конституційній комісії робили спроби внести до нього поправки для наближення до принципів територіальної автономії. М.Недзялковський вніс пропозицію, щоб комісія ухвалила основоположну резолюцію про застосування принципу єдиної територіальної автономії у розв'язанні справи Східної Галичини і вимагав

повернення проекту на опрацювання з врахуванням цих побажань. Однак ППС і ПНП-В при голосуванні виявилися у меншості й конституційна комісія продовжила розробку закону на основі урядового проекту та проекту "ендеків".

Перед прийняттям закону сеймом 26 вересня 1922 р. М.Недзялковський знову критикував закладені у проекті наміри ендеції щодо національної асиміляції українського населення. "Народ на тій стадії розвитку, що український, не дасть повернути себе назад і зробити себе частиною польського суспільства. Проблема полягає в тому, що український народ в кордонах Речі Посполитої треба з'єднати з нею не багнетом, а сердечною прив'язанністю <...>, йдеться нам про створення державної асиміляції". М.Недзялковський висловився за збереження присутнього у проекті уряду національного кадастру та проти непропорційності виборів через запровадження рівного представництва національних курій [25, S.4].

Партії демократичної лівиці голосували проти прийняття спотвореного поправками націоналістів закону про воеводське самоуправління. Його було ухвалено 26 вересня 1922 р. голосами депутатів правцентристського табору.

Таким чином, у процесі прийняття закону про автономію Східної Галичини відбулося поступове вихолощування конструктивних положень проекту територіальної автономії, запропонованого М.Недзялковським, а українофільські налаштовані політики ППС практично були усунені від безпосередньої розробки законопроекту. У кінцевому підсумку під впливом націоналістичних сил відбулася модифікація принципу територіальної автономії у воеводське самоуправління, було зрівняно адміністративно-політичний статус Східної Галичини з іншими регіонами Польщі та знівельовано права української більшості. Гострота й напруженість процесу обговорення і прийняття законопроекту про автономію Східної Галичини виявили складність і глибину польсько-українських антагонізмів та слабкість українофільського табору в польському суспільстві. Модифікований закон про воеводське самоуправління, ухвалений Установчим сеймом 26 вересня 1922 р., не задовольняв ні польську, ні українську сторону і,

послуживши формальним приводом для санкціонування Радою послів польської анексії західноукраїнських земель, не був імплементований протягом всього періоду Другої Речі Посполитої.

1. Державний архів Івано-Франківської області, ф.2, оп.1
а) спр.14;
б) спр.66.
2. Archiwum Akt Nowych, Polska Partia Socjalistyczna,
a/ sygn. 1-2;
б/ sygn. 1-4;
в/ sygn. III-3;
г/ sygn. III-4;
д/ sygn. III-43;
е/ sygn. XIII-104;
є/ sygn. XIII-115.
3. Archiwum Panstwowe w Rzeszowie, Archiwum Lubomirskich, sygn. 1101.
4. Archiwum Zakiadu Historii Ruchu Ludowego przy Polskim Stronnictwie Ludowym, PSL-Wyzwolenie, sygn. 6.
5. Drzewicki M. W sprawie taktyki partyjnej // Dziennik Ludowy (dalej cyt.: DL).- Lwow, 1921.- № 170.- 22 lipca.
6. Hankiewicz M. Ukraina i Polska // Robotnik (dalej cyt.: Rob.).- Warszawa, 1921.- № 248.- 15 wrze nia.
7. Hoiywko T. Wschodnia Galicja // Rob.- 1921.- № 24.- 24 stycznia.
8. J.M.B. Irlandja -Galicja Wschodnia // Rob.- 1922.- № 17.- 17 stycznia.
9. Konferencja obwodowa PPS // DL - 1922.- № 49.- 1 marca.
10. Hiedziaikowski M. Autonomia Ziemi Wileckiej // Rob. 1922.- №18.-18 stycznia.
11. Niedziaikowski M. Sprawa Galicji Wschodniej // Rob.- 1921. - №283.-20 paīdzniaka.
12. O autonomik dla Wschodniej Maiopolski // Czas.- Krakyw, 1922.-№49.-1 marca.
13. XVIII Kongres PPS // DL. - 1921. - №176. - 29 lipca.
14. XVIII Kongres PPS // Rob. - 1921. - №199. - 27 lipca.
15. XVIII Kongres PPS // Rob. - 1921. - № 202. - 30 lipca.

16. Paygert K. O Galicyk Wschodni№ // Czas. - 1919. - № 133. - 22 maja.
17. Program PPS // DL.- 1919. - № 120. - 1 maja.
18. Program PSL-Wyzwolenie // Wyzwolenie. - Warszawa, 1921. - № II. -13 marca.
19. Projekt programu NPR // Polak.- Katowice; Sosnowiec, 1921.- № 162. - 18 lipca.
20. Projekt Tymczasowej Ustawy Konstytucyi polskiej wniesiony przez PPS // DL.- 1919.- № 150.- 2 czerwca.
21. Przed roziazem w PPS na tle autonomicznych projektyw // Rzeczpospolita.- Warszawa, 1922.- № 31 - 2 lutego.
22. Przed rozstrzygnikiem // Rob.- 1921.- № 65.- 11 marca.
23. Przedzgonna sesja. // Rob.- 1922.- № 256.- 19 wrze nia.
24. Przemwienie sejmowe posia tow. Perla // Rob.-1923.- №42.- 13 lutego.
25. Przemwienie tow. Niedziaikowskiego // Rob.-1922.- №264.-27 wrze nia.
26. Rada Haczelna PPS // Rob.- 1921.- № 295.- 1 listopada.
27. Rada Naczelna PPS // Rob.- 1922.- № 131.- 16 maja.
28. Resolution du camarade Niedziaikowski concernant la question des nationalitates // Rñsolutions du XVIII-e Congrñs du Parti Socialiste Polonais.- B.m., h.d.
29. Socjalistyczny projekt statutu dla Wschodniej Maiopolski // Czas. - 1921.- № 243.- 23 paĩdziernika.
30. Sprawa autonomii // DL.- 1921.- № 246.- 20 paĩdziernika.
31. Sprawa Wschodniej Maiopolski // DL.- 1922.- № 48.- 27 lutego.
32. Stronictwo budowy zjednoczonej Polski // Czas.-1918.- №537. - 18 grudnia.
33. W sprawie polityki autonomicznej // Rob.- 1922.- № 24.- 24 stycznia.
34. Воронков В.И. ПСЛ-"Вызволене" и польская конституция 1921 г.// Сов. словяноведение. — 1978. -№ 6.
35. Jelicki E. Polityka, PPS wobec mniejszo ci narodowych w latach 1918 - 1939 // Dzieje Najnowsze (dalej cyt.: DN).- 1983.- № 1-2.
36. Koko E. Ukraicscy socjaldemokraci Galicyjscy w okresie mĩdzywojennym (1918-1939) // Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellockiego. Prace historyczne.- Z. 103.- Krakow, 1993.

37. Koko E. Wolni z wolnymi. PPS wobec kwestii ukraińskiej w latach 1918-1925.- Gdansk, 1991.
38. Partyka. A. Polskie koncepcje autonomii Galicji Wschodniej w latach 1919-1922 // Studia Historyczne (dalej cyt.: SH).- 1976.- № 4.
39. liwa M. Kwestia narodowo ciowa. w publicystyce i programach socja-listyw polskich w okresie Drugiej Rzeczypospolitej // DH - 1983.- № 1-2.
40. liwa M. Poglady M.Niedziaikowskiego na kwestie ustroju politycznego h Polski w latach 1918-1921 // SH.- 1979.- №1.
41. Werschler I. Stanowisko T.Hoiywki wobec kwestii mniejszo ci slowiackich w Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1927) // DN.- 1980.- № 4.

A critical situation of the Ukrainian issue in Poland and an illegal status of East Halychina called forth the autonomous solution of the problem. The draft law worked out by M. Nedzialovsky made a provision for East Halychina's territorial autonomy followed by its further expansion in Volyn and South Polissya. A heated and tense controversy between the Polish party of Socialists and its East Halychian Regional Organization on the issue of type, border and prerogatives of the autonomy brought out the Polish-Ukrainian antagonism as complex and deep, and consequent realization of the state assimilation conception as impossible.

І.Я. Райківський

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ В ЗУНР (ЛИСТОПАД 1918 року—ЛИПЕНЬ 1919 року)

Суспільно-політичне життя галицьких українців під владою Австро-Угорської монархії характеризувалося наявністю спектру партій, в якому помітне місце займала Українська соціал-демократична партія (УСДП)¹, що виступала за утвердження незалежної соборної Української соціалістичної

¹ УСДП була утворена у вересні 1899 р., на початку оформлення партійно-політичної системи українського суспільства в Галичині.